

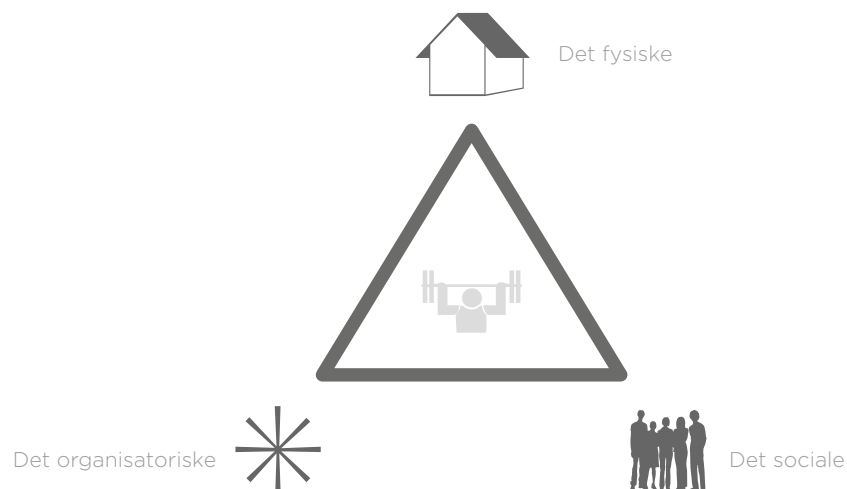
kapitel 3:
PERSPEKTIVER:
HELE VEJEN RUNDT
OM DEN SOCIALE RENOVERING

Udpluk af analysen *SOCIALE RENOVERINGER*

[Download hele publikationen her](#) (tryk på linket)

se mere på

www.socialerenoveringer.dk

Sammenhængen mellem det fysiske, det sociale og det organisatoriske løfter renoveringens resultater

Hvor kapitel 2 fremhæver den sociale rolle af hvert enkelt fysisk reoveringsselement, viser kapital 3 et bredere perspektiv på sociale reoveringer, hvor sammenhængen mellem det fysiske, det sociale og det organisatoriske fremhæves.

Hvorfor skal vi hele vejen rundt om den sociale reovering?

SAMMENHÆNG

- Sammenhæng mellem det fysiske, sociale og organisatoriske skaber de bedste, langtidsholdbare løsninger
- En god reoveringsproces består af fysiske og sociale tiltag, der understøtter hinanden

SAMVÆR

- Det gode liv i afdelingen er afhængigt af sociale initiativtagere og kan involvere alle beboere i forskellige fællesskabsgrader, aktivitetstyper og tidspunkter

VARIATION

- En mangfoldig afdeling understøttes af variationen af boligtyper, funktioner, byrumstyper og fælles faciliteter. En reovering kan være startskuddet.

SAMARBEJDE

- Gode reoveringer er resultatet af et bredt samarbejde mellem boligorganisationen, kommunen, beboerne og rådgiverne
- Manglende opbakning fra organisationen (og driften) kan spænde ben for de gode tiltag

De følgende sider fremhæver en række opmærksomhedspunkter, når du vil hele vejen rundt om den sociale reovering. Perspektiverne er delt i fire kategorier: sammenhæng, samvær, variation og samarbejde.

SAMMENHÆNG

Det fysiske kan ikke stå alene

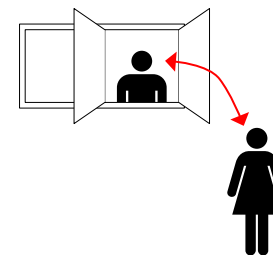
Analysen viser, at den fysiske renovering kan forbedre rammerne for det gode naboskab. Den kan styrke fællesskaberne i en boligafdeling og derved være med til at forebygge ensomhed. Fysiske renoveringer, der forbedrer livet i afdelingen, kan gennemføres på mange niveauer og behøver ikke at koste mere end andre renoveringer. Med ethvert fysisk tiltag som man alligevel skal udføre i en renovering, bør man dermed medtænke mulighederne for at indbygge et socialt indspark.

Kapitel 2 viser hvordan de forskellige fysiske elementer i renoveringen kan bidrage til det sociale liv. Når man tager en bevidst beslutning og vælger én løsning frem for en anden, må man have øje for hvordan denne løsning påvirker eller bidrager til mere end én type forbedring af afdelingen. Når f.eks. et vindue renoveres, skal andre kriterier end tekniske og æstetiske overvejelser inkluderes. Ved renovering af eksempelvis et vindue er det relevant at stille følgende spørgsmål: Hvad gør vinduet for livet inde i boligen? Hvad gør det for livet udenfor? Kan vinduet øge oplevelsen af tryghed i udearealerne? Kan det understøtte socialt samspil? Hvordan kan den nye vinduesløsning give noget mere end kun forbedrede klimaskærme til afdelingen?

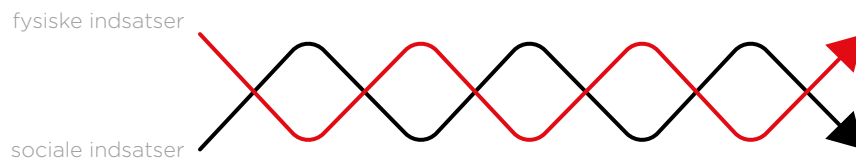
Disse spørgsmål fremhæver, at de fysiske indsatser ikke kan stå alene. Hvert renoveringselement har en social rolle. Samspillet mellem de fysiske forandringer og måden hvorpå en afdeling administreres og drives før og efter renovering, må ikke overses. Både de fysiske tiltag og de organisatoriske initiativer påvirker det daglige liv i afdelingen, og hvordan de forskellige rum i afdelingen indtages. Boligselskabets og driftens organisatoriske arbejde skal understøtte og løfte den sociale effekt, som de fysiske rammer kan skabe.

Fysiske og sociale tiltag understøtter hinanden

En fysisk helhedsplan bør altid ses i sammenhæng med andre indsatser og kan have en betydelig social effekt, hvis den udarbejdes i

Hvordan kan hvert renoveringselement bidrage til forbedring af livet i afdelingen?

Hvordan kan en sammenhæng af fysiske og sociale indsatser skabe en bedre renovering?

tandem med og understøtter en eventuel social helhedsplan eller andre kommunale indsatser (kriminalpræventiv indsats, beskæftigelsesindsats, infrastrukturprojekter, skole-hjem samarbejde etc.) Omvendt kan en boligsocial indsats og kommunale tiltag på baggrund af en fysisk renovering understøtte effekten af de fysiske tiltag. Der bør være en gensidighed mellem de forskellige indsatser, når det gælder om at udnytte eventuel synergi i inddragelsen af de fysiske rammer.

Boligsociale helhedsplaner arbejder ofte på at understøtte beboere i frivillighed, ved at hjælpe beboerne med at blive selvkørende, så de på egen hånd kan planlægge og afholde sociale arrangementer og organisere andre former for sociale grupperinger. Det er vigtigt, at de fysiske rammer understøtter dette. Omvendt kan det hænde, at fantastiske faciliteter står ubrugt hen, hvis ikke der gøres en indsats for at organisere beboerne og give dem tilliden og mandatet til at benytte sig af rammerne.

Almene boligafdelinger bør renoveres med en helhedsorienteret tilgang til fremtidssikringen af en boligafdeling. En helhedsorienteret tilgang rummer både at fremtidssikre afdelingens fysiske rammer, såsom bolig, bebyggelsen og udearealer, og at bidrage til at fremtidssikre livet i boligafdelingen. Med fokus på at fremtidssikre livet i boligafdelingen er et godt samarbejde mellem de administrerende boligselskaber, den specifikke boligafdelings bestyrelse og kommunen, som afdelingen er placeret i, vigtigt. Boligselskaberne kan gennem gode arbejder med kommunens forskellige sociale indsatsmuligheder løfte, hvad vi mener, er et fællesansvar for udviklingen af de almene boligafdelinger.

SAMVÆR

Sociale relationer er bygget op over tid

”Man skal pleje og vande fællesskab – og så tager det tid, før de

begynder at spire op. Det er det, der er med til at lave alle de små tråde i et boligområde.” – Ulrich Thagaard, direktør Hasseris Boligselskab.

I starten af analysen har vi defineret fire forskellige niveauer af sociale relationer og naboskab: S, M, L, XL. S er det passive og observerende fællesskab. M står for det spontane samspil mellem beboere. L er det ufoplygtende og forpligtende fællesskab. XL er de nære relationer, som beboerne har til familie og venner (uddybende forklaring findes i indledningen i kapitel 1). Vores udgangspunkt har været, at alle de forskellige typer af sociale relationer bør være til stede i en renoveret boligafdeling, da de alle bidrager til naboskab, tryghed og livskvalitet.

I analysen har vi set, hvordan arkitektoniske elementer kan motivere beboere til at mødes og dermed understøtte sociale relationer mellem beboere i en afdeling. Sociale relationer bliver tættere over tid, men med arkitekturen kan muligheden for at beboere kan mødes og danne relationer understøttes. Belægning, bænke og træer ved indgangspartiet hjælper med at definere en fælles adgangskode, hvor naboer kan gøre ophold og iagttage hinanden (social relation S). Med sidde- og opholdsmuligheder ved indgangspartier kan et spontant møde udvikle sig til et nært møde, hvis der er skabt fysiske muligheder for et kortere ophold (social relation M). Vi har gennem analysen erfaret, at én grad af sociale relationer kan afføde andre grader af sociale relationer. Dvs. at spontane møder har potentiale til at udvikle sig til kortere ophold og smalltalk, der har potentiale til at udvikle sig til deltagelse i sociale aktiviteter, som når en nabo inviterer en anden tilfældig nabo med til fællesspisning (social relation L).

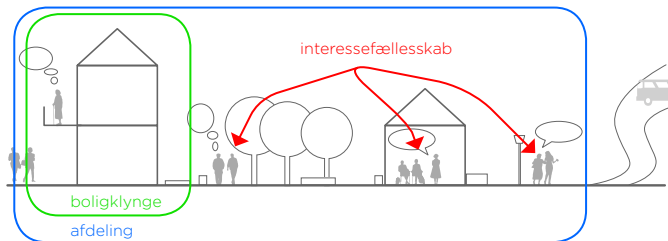
Ligesom det opholdsinviterende indgangsparti findes der flere elementer som understøtter en god hilse-kultur. Eksempelvis kan en gennemsigtighed i en bebyggelse understøtte en god hilse-kultur, fordi naboerne oftere ser eller møder hinanden (social relation S). Spontane møder mellem naboer i en bebyggelse kan foregå mange

Hvordan kan renoveringen styrke de eksisterende sociale relationer i afdelingen?

steder – langs bygningens kantzoner, i opgangene, på stierne, på parkeringspladsen, mellem stierne og på altanerne. Er disse områder designet med plads til ophold, kan spontan 'smalltalk' udvikle sig til en længere samtale (social relation M). Beboerarrangementer og -aktiviteter i beboerhus kan samle forskellige beboergrupper i forpligtende og uforpligtende fællesskaber, og disse sociale møder kan udvikle sig til nærrelationer blandt mindre grupper af beboere: to naboer ender med at tage en kop kaffe efter afsluttet fælles aktivitet (social relation M og L).

Ved at etablere fysiske elementer, der inviterer til kortere eller længere ophold sammen med andre, kan en renovering kickstarte den gode spiral, hvor naboer begynder at snakke sammen og muliggøre at sociale relationer imellem afdelingens beboere kan opstå og blive tættere over tid.

Hvordan kan renoveringen understøtte varierede grader af fællesskab i afdelingen?

(1 skala af: hele afdelingen, boligklyngen og interessefællesskaber eller klub)

Hver beboer skal have mulighed for at deltage i forskellige fællesskaber

Analysen viser, at mange af de identificerede forskelligartede oplevelser af fællesskab kan opdeles i tre overordnede grupperinger defineret ud fra de fysiske omgivelser. Det største fællesskab er det fællesskab, der opleves af den samlede afdeling. Til afdelingens fællesarrangementer samles hele afdelingens beboere, som f.eks. til en fastelavnsfest, fællesspisning, loppemarked m.m., der oftest foregår i afdelingens fælleshus eller i de semi-offentlige udearealer. I dette fællesskab kender beboere nogle af de andre – men ikke nødvendigvis alle (alt efter afdelingens størrelse).

En anden gruppering er oplevelsen af det mellemstore fællesskab som indebærer en mindre del af afdelingens beboere. Denne gruppe er defineret ud fra hvor tæt beboere bor på hinanden, og kunne eksempelvis være naboer, der bor i samme opgang eller gård. I dette fællesskab genkender naboer hinanden, de ved måske, hvad hinanden hedder eller har været hjemme hos hinanden, alt efter hvor tætte de er på hinanden. Denne gruppes arrangementer som eksempelvis gårdfester, fælles grill, arbejdsdag m.m., foregår typisk

i området ved siden af boligen, omkring fælles adgangszone eller i gården.

Klubber og interessefællesskaber er en tredje gruppering, der afspejler afdelingens subkulturer. Disse fællesskaber er drevet af frivillige beboere og deltagere er beboere der bevidst vælger aktiviteten til. Det kan være arrangementer som eksempelvis vinsmagning, krolf, gymnastik, værksted m.m., som kan finde sted i hele afdelingen både indenfor og udenfor. Nogle af aktiviteterne er for en bestemt lukket gruppe, som f.eks. mande-madklub eller seniorgymnastik.

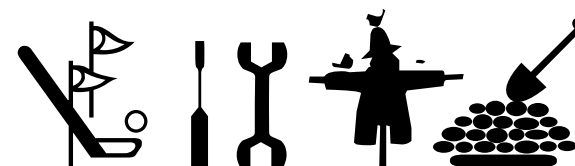
Et fællesskab afføder flere fællesskaber og tættere sociale relationer, og tilstedeværelsen af de tre fællesskabsgrupperinger (hele afdeling, tætte naboer og interessefællesskaber) i en afdeling understøtter også den gode spiral, hvor de sociale relationer (S, M, L, XL) vokser med tid. Vær opmærksom på at alle beboere skal have mulighed for at deltage i flere fællesskaber.

Praktiske fællesskaber kan tiltrække beboere, som typisk ikke deltager i sociale arrangementer

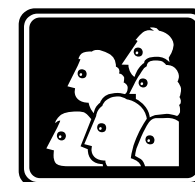
For flere beboere er det mere naturligt at interagere med andre beboere igennem et fælles projekt end ved at deltage i en planlagt aktivitet som fællesspisning. Med et fælles projekt og praktiske fællesskaber mener vi tiltag som eksempelvis fælleshaver, genbrugsstationer, fællesværksted og gårdlaug.

I praktiske fællesskaber får man tildelt en fast rolle med et bestemt mål, og det kan derfor være et fællesskab, der er lettere at indgå i for beboere, som normalt ikke er så sociale. Vi har erfaret at praktiske fællesskaber i højere grad også tiltrækker forskellige etniske grupper.

Afdelingen kan understøtte disse atypiske fællesskaber ved at sammenkoble en praktisk funktion med en social funktion – f.eks. med fælles værksted med et caféområde.

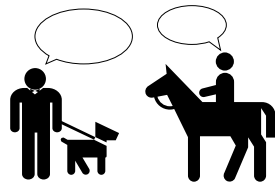
Hvordan kan renoveringen understøtte praktiske fællesskaber på kryds og tværs af beboergrupper?

Hvordan kan fysiske elementer understøtte de gode sociale spilleregler?

Klare regler og rammer kan understøtte fællesskabet

Spilleregler er sociale koder, sagte og/eller usagte regler for, hvordan specifikke fællesskaber er struktureret, som kan skabe tryghed, når nye beboere skal indgå i eksisterende fællesskaber. Sagte og usagte regler skaber ro hos beboerne, da disse sikrer, at fællesskabet er baseret på respekt og tillid. Analysen viser eksempler på, hvordan udformning af husordner og regelsæt omkring hvordan bestemte aktiviteter skal administreres, kan fungere, både når de er formuleret på et boligorganisatorisk niveau og på beboerniveau. Under analysen har vi registreret regler for brug af fællesværksted, fælleshaver, gård, fælleshus, private haver og havegang. Disse regler afspejler, at beboerne har besluttet at de vil bo sammen og vil dele et fællesområde. Og reglerne bliver tit til et referencepunkt ved konfliktløsning.

Hvordan kan renoveringen understøtte
fællesskabet mellem hundeejerne?

En afdelings hilse-kultur er en af de vigtigste usagte regler, vi har registreret. En god hilse-kultur skaber en god stemning mellem naboerne og er et essentielt udgangspunkt for naboskabets opblomstring. Et boligområde med gennemsigtighed, hvor beboerne kan se hinanden, understøtter en god hilse-kultur.

Hunden er menneskets bedste ven

Hunden er menneskets bedste ven. Mange beboere, især dem der bor alene, er glade for at holde kæledyr og sætter pris på det gode selskab, et kæledyr kan give. Når vi taler om sociale relationer, skal vi derfor huske at muligheden for at have en hund, kat eller andet kæledyr også kan forebygge ensomhed.

Ved renoveringen af en afdeling kan etableringen af en ny fysisk plads til hundeluftning, som eksempelvis en hundegård, understøtte fællesskabet mellem hundeejerne. En hundegård kan blive et sted, hvor hundeejere mødes jævnligt og kan lære hinanden at kende. Menneskets glæde ved hunden kan også understøttes organisatorisk ved eksempelvis at lave ordninger, hvor unge i afdelingen kan lufte de ældres hunde for lommepenge.

De ældre er en social ressource

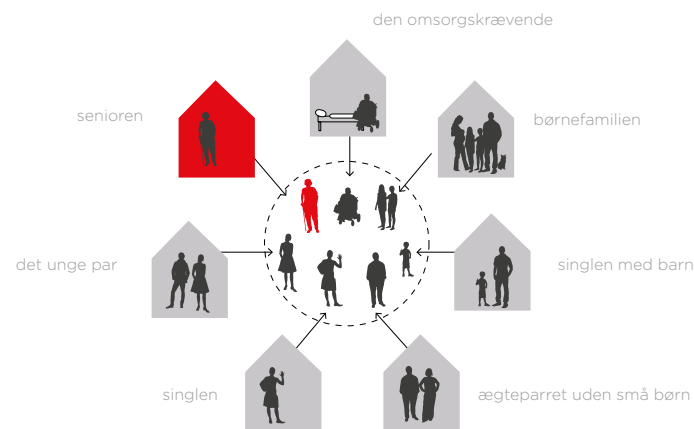
De ældre beboere i en afdeling er en vigtig social ressource. Det er ofte de ældre i afdelingen, der udgør størstedelen af de engagerede frivillige i en almen boligafdeling. De udgør oftest størstedelen af posterne i bestyrelsen, og de er engagerede i størstedelen af de sociale arrangementer i afdelingen.

Derfor foreslår vi, at man husker denne beboergruppe, når boligsociale indsatsstrategier planlægges. De kan f.eks. bidrage med at skabe beskæftigelse og tryghed blandt andre beboergrupper, eller de kan hjælpe resourcesvage børn og unge med lektier og andre aktiviteter.

Balance mellem fra- og tilflytning er vigtig

”Hver gang der er nogen der flytter, hives små tråde i det store netværk over” - Ulrich Thagaard, direktør Hasseris Boligselskab.

Én af strategierne bag en renovering af boligafdelinger med et belastet image er at tiltrække nye ressourcestærke beboere til afdelingen. De ressourcestærke beboere kan bidrage til udviklingen af afdelingens nye image. Ofte er det dem, der involverer sig i frivillige aktiviteter og sociale arrangementer. Det er dog vigtigt, at der er en god balance mellem de nyankomne og de eksisterende beboere, så afdelingens historik, eksisterende kultur og fællesskaber bevares og respekteres. Med en god fordeling af nyt og gammelt blod i afdelingen skabes en stabil boligafdeling, hvor den lokale sammenhængskraft bevares samtidigt med, at der er plads til frugtbar forandring.

Hvordan kan den ældre beboergruppe bidrage til at forbedre det sociale liv i afdelingen?

VARIATION

Forskellige boligtyper skaber social mangfoldighed

Med et bredt udvalg af boligtyper understøttes en 'vugge-til-grav' strategi som bidrager til fremtidssikringen af boligafdelinger. Der skabes mulighed for at beboere kan være bosat hele deres liv i afdelingen. Og en god balance af forskellige beboergrupper bidrager til en socialt bæredygtig boligafdeling, hvor der er plads til beboere i forskellige steder af deres livscyklus (enlige unge, par, blandede familieformer og ældre).

Udvalget af boligtyper kan forøges gennem en renovering ved at sammenlægge små boliger, reducere større boliger og/eller tilføje forbedret tilgængelighed i et udvalg af afdelingens boliger.

Det kan være en fordel for dynamikken blandt beboerne i en afdeling at gruppere ens boligtyper sammen. Placerer man flere tilgængelighedsboliger i samme opgang, får en samlet beboergruppe mulighed for at bo nær hinanden. Der kan f.eks. etableres 'senior-opgange' eller 'børnefamilie-opgange' med denne strategi. Beboere i samme livssituation får dermed nemmere mulighed for kendskab til hinanden.

Forøgelse af boligudvalget (og etablering af nye boliger) skal udføres i en sådan forstand, at der tages højde for fremtidens uforudsete behov. Det vil sige, at der skal være en fleksibilitet i renoveringen, som gør det muligt at genforandre boligudvalget i fremtiden ud fra skiftende behov, målgrupper og sociale tendenser.

For de ældre beboere kan det være svært at skabe nye sociale relationer, især i slow-go og no-go faserne. Derfor er det bedst for ældre beboere at blive i samme afdeling, hvor de allerede har et stærkt socialt netværk. Det betyder, at en boligafdeling skal have boliger, der kan tilpasses de ældre beboeres forandrende behov.

I nogle tilfælde kan økonomiske forhold holde beboeren fra at ville flytte fra den nuværende bolig. Beboere hvis ægtefælle er gået

Hvordan kan renoveringen udvide
boligudbuddet i afdelingen?

bort, kan ved at blive boende i den fælles bolig fortsætte med at modtage boligstøtte for den afdøde ægtefælle. Dermed kan det i nogle tilfælde være billigere for den efterladte beboer at blive boende i ægteparrets fælles bolig, f.eks. i et toetagers rækkehus, end at flytte i en mindre bolig med tilgængelighed.

Renovering giver nye muligheder for variation i afdelingen

At fortætte den eksisterende bebyggelse i afdelingen med nybyggerier kan tilføre afdelingen nye boligtyper eller nye fælles funktioner. De nye funktioner, som eksempelvis et tidssvarende vaskeri, kan være de funktioner, som afdelingen manglede inden renoveringen. Men det kan også være offentlige funktioner, der indføres gennem et samarbejde mellem boligorganisationen og kommunen, som f.eks. et plejehjem eller et kulturhus. Afdelingen kan under særlige omstændigheder få nye lokaler, der kan lejes ud til lokale aktører og kreativ industri. Alle disse mulige tiltag kan tilføre en afdeling en ny stemning, nye brugere af området samt bedre forbindelser til omgivelserne.

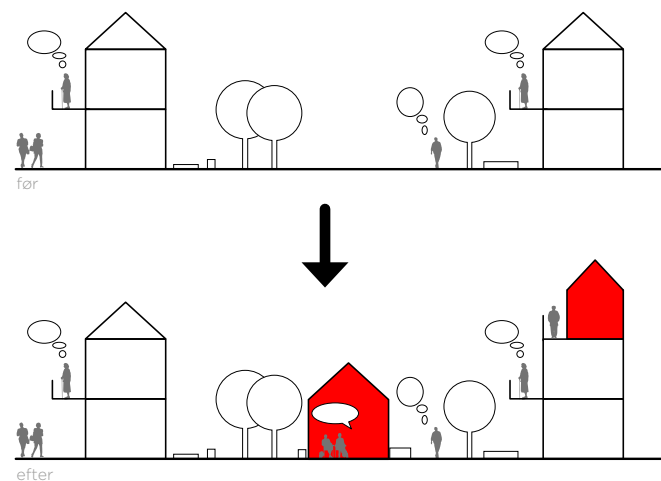
Rumligt kan fortætning af afdelingen med nye bygninger have en positiv effekt på udearealerne. Mange boligafdelinger, der bliver renoveret i dag, er fritstående boligblokke på større grønne områder. I denne bebyggelsestypologi kan nybyggerier skabe en bedre definition af rummet og bedre kanter med eksempelvis funktioner i stueetagen.

Nye penthouse-boliger på de eksisterende bygninger er også en god måde at udvide afdelingens boligudbud med store boliger, store altaner og flot udsigt.

SAMARBEJDE

Deleøkonomi kan generere sociale netværk

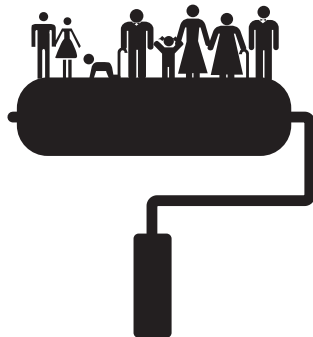
Mange fælles faciliteter i en boligafdeling har deleprincipper, der kan perspektiveres til værdigrundlaget bag deleøkonomi. Eksem-

Hvordan kan en renovering med fortætning udvide variationen i boligudbuddet og forbedre udearealerne?

Hvordan kan driften bidrage til et bedre socialt liv i afdelingen? Hvordan kan driften bidrage i kampen mod ensomhed?

Hvordan kan selve renoveringsprocessen forstærke sociale relationer blandt beboerne?

Delvis er fælleshuset et hus som en hel boligafdeling deler. Denne lighed stiller spørgsmålstejn ved, om de deleøkonomiske principper kan spille en større rolle i den almene sektor. Eksempelvis kunne beboere have en mindre bolig med lavere husleje og flere fælles faciliteter som f.eks. fælles gæsteværelse, vaskeri, arbejdsværelse, fælleshaver m.m., som beboerne kan leje efter behov. Deleøkonomi i afdelingen kunne også udvides og dreje sig om delebiler, maskiner, køkkenudstyr, rengøringsudstyr, legetøj m.m. BL har eksempelvis været med til at udvikle naboboersen.dk, der er en deleplatform. Fælles ejerskab og fælles ansvar er også et redskab, der understøtter fællesskab og hjælper beboerne med at lære hinanden at kende.

Udvikling af deleøkonomiske principper ved reovering af en boligafdeling har konsekvenser både i forhold til den fysiske og den organisatoriske ramme. Ved planlægning af det fysiske bør der etableres plads til fællesrum, som kan blive til defaciliteter, og der bør designes boliger i forhold til det. Organisatorisk bør der være et system, som gør det nemt at bruge de fælles faciliteter, og som gør det muligt at have fælles udstyr.

Gentænk driften for at understøtte forandringen

I forbindelse med sociale reoveringer er det vigtigt at få omdefinere driftens rolle fremover. Der er p.t. gang i en generel effektiviseringsbølge blandt de almene boligorganisationer. Nogle har digitaliseret og centraliseret driften, som herefter kun udfører specifikke opgaver efter tilkaldemodellen. Andre har stadig en varmemester, som udover de praktiske opgaver også fungerer som social vicevært og "lim" i afdelingen. I begge tilfælde kan dette arbejde sætte fokus på at give en social værdi. Driften kan gentænkes ved en social reovering, sådan at den får en mere fleksibel rolle ift. afdelingens sociale liv. F.eks. i afdelingen VA 4 Række hvor driftschefen laver et boligtek en gang om året og kigger på boligens fysiske tilstand. Når driftschefen kommer ind i boligen, så spørger han beboerne hvordan det går. Hvis han tror at de har brug for social hjælp, så kontakter han boligorganisationen.

Nye fællesskaber og bedre identitet kan skabes under renoveringsproces

Renovering af en almen bebyggelse kan være en lang proces og strække sig over flere år. Allerede i de tidlige faser, før selve udførelsen påbegyndes, kan det sociale liv i boligafdelingen styrkes gennem inddragende indsatser forbundet med udarbejdelsen af den ønskede fysiske helhedsplan.

I analysen har vi set, at de langstrakte renoveringer kan give beboerne en fælles 'front' og et fælles tema at tale om, herunder de daglige udfordringer en renoveringssag medbringer, samt fælles drømme og ønsker til renoveringen af afdelingen. Her kan naboerne mødes i en fælles referenceramme. Med øget fokus på beboerinvolvering, studieture og brug af midlertidige tiltag kan boligafdelingen kickstarte de tiltænkte overordnede strategier for renoveringen, f.eks. ved at benytte midlertidigheden til at afprøve nogle nye idéer, før en egentlig permanent løsning vælges.

Den fysiske renovering er et oplagt redskab til at rykke ved en afdelings status quo tilstand. Sociale normer, kutymmer og regler i afdelingen kan opbrydes midlertidigt, og der kan skabes råderum for nye sociale netværk. Når f.eks. udearealerne inddrages til byggeplads eller beboeres forhåbe midlertidigt nedrives, må beboerne genoverveje deres daglige rytme og finde nye ruter og mødesteder, eller der kan arrangeres fællesspisning for beboere, hvis køkken gennemgår en modernisering. Disse sociale tiltag kan "designes" ind i helhedsplanen, så selv byggebøvlet giver længerevarende værdi.

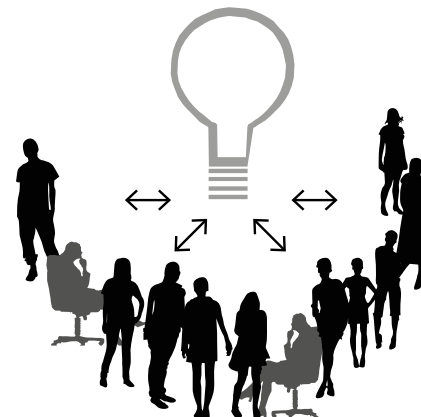
Det er dog vigtigt at have for øje, hvordan disse nyopståede fællesskaber fastholdes og udbygges med nye beboere, når renoveringen afsluttes.

Sociale renoveringer udføres i et bredt samarbejde

En totaløkonomisk løsning kan opnås der hvor anlægsudgiften til en renovering giver besparelse på driftsudgiften og dermed på

huslejen senere. En social renovering kan derimod give værdi i et bredere, samfundsøkonomisk perspektiv. En god social renovering kræver et stort overblik, viljen til at kigge langt fremad og modet til at inddrage mange interessenter. Det kræver velvilje og ressourcer hos de involverede parter. Det kræver samarbejde mellem rådgivere, byggeudvalg, boligorganisation og kommune, i koordineringen og beslutningerne om, hvilke tiltag som giver mest værdi, set i en bredere social sammenhæng.

Kunne det for eksempel give værdi for kommunen at indarbejde sundhedstilbud i en bebyggelse? Hvilke udgifter og sociale gevinster ville afdelingen få ud af dette? Hvad koster de socialpræventive tiltag i nabobegyggelserne? Kan udgifterne puljes sammen og omsættes til bedre tiltag? Giver investeringen en afledt effekt til et større byområde? Der er flere spændende spørgsmål om potentialerne af et bredt samarbejde ved sociale renoveringer.

Hvordan kan vi renovere gennem et bredt samarbejde?

Beboerinvolvering i Folehaven. Fotograf: Rambøll Arkitekter